

آسیب های ناشی از شیوع ویروس کرونا بر فعالیت بنگاه های اقتصادی

تهیه شده توسط معاونت کسب و کار اتاق تهران

بحران کرونا رکود اقتصادی چشمگیری را موجب شده است. راهکارهای مقابله با کرونا نظیر قرنطینه و اعمال محدودیت های تردد کارکنان، منجر به تعطیلی موقت و غیرقابل پیش بینی بنگاه های اقتصادی و تعدیل فعالیت ایشان شده است.

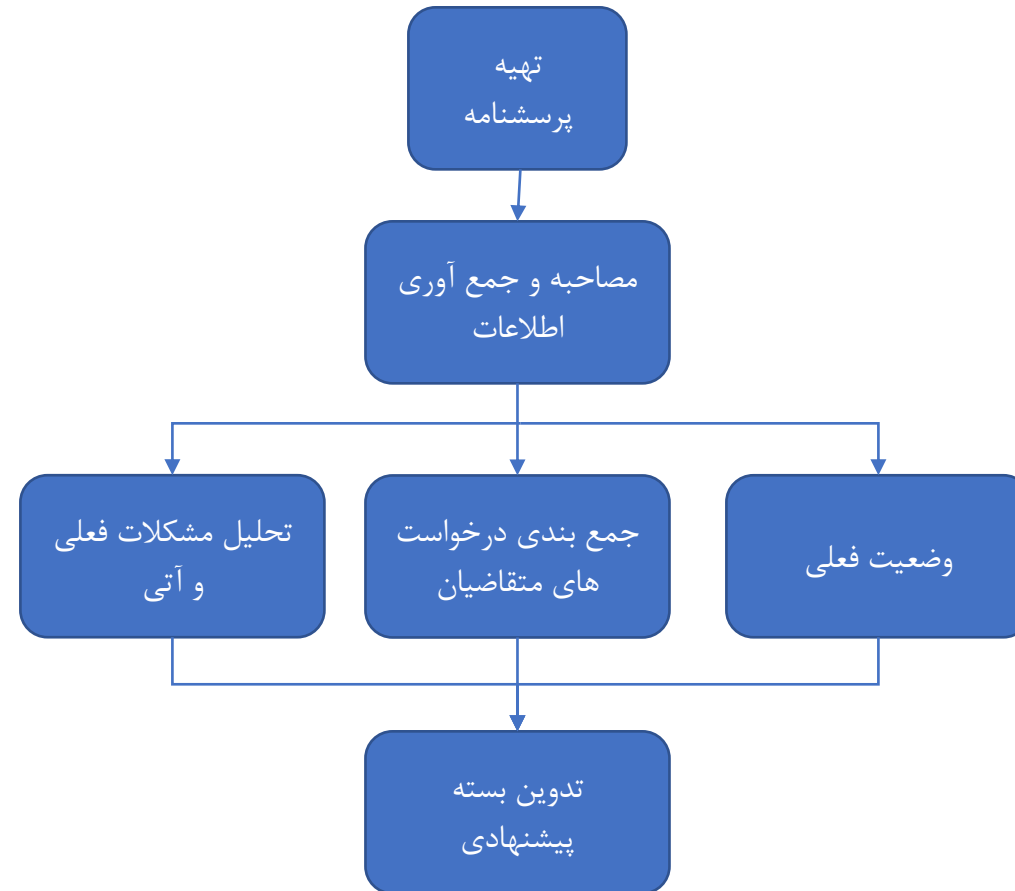
علاوه بر این، باید در نظر داشت که اگرچه در نگاه نخست، برخی بنگاه های اقتصادی و شرکت-های ارائه دهنده خدمات از شرایط فعلی منتفع می-شوند، اما ممکن است به دلیل تأثیر شیوع کرونا بر تأمین کنندگان آن-ها، این بنگاه ها و شرکت-ها نتوانند از فرصت پیش-آمده، برای توسعه فعالیت خود استفاده کنند یا اینکه تحت تأثیر نوسانات مثبت و مقطعی بازار اقدام به افزایش ظرفیت نموده و پایداری کسب و کار را در بلندمدت تحت الشعاع قرار دهند؛

همانطور که مشخص است، اگرچه بحران کرونا لطمات هنگفتی در سطح اجتماعی به همراه داشته است، عدم توجه به تبعات شیوع این بیماری در فضای کسب و کار، ضمن تشدید و پایدارسازی تأثیرات نامطلوب اجتماعی، آینده استراتژیک توسعه پایدار ملی را تحت الشعاع قرار خواهد داد. لذا مطابق ادبیات علم مدیریت استراتژیک، تعریف سیاست های حمایتی جهت برون رفت از این بحران، مستلزم بررسی وضعیت فعلی و چالش های اساسی می باشد، که طی این مطالعه سعی شده است بواسطه مصاحبه تلفنی با قریب به ۱۰۰۰ نفر از فعالان اقتصادی، از میان حدود ۱۹ هزار بنگاه عضو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران، موارد مذکور احصاء گردند.

برای بررسی آسیب های ناشی از شیوع ویروس کرونا بر فعالیت بنگاه های اقتصادی در این تحقیق از روش پیمایش با تکنیک مصاحبه و عارضه یابی استفاده شده است. بدین منظور طی نظرسنجی از ۱۵ نفر از خبرگان اقتصادی، پرسشنامه ای مشتمل بر ۶ پرسش مطابق جدول ذیل طراحی گردید.

اطلاعات هویتی		
		نام شرکت
نام خانوادگی		نام
حوزه فعالیت اصلی شرکت		شماره تلفن همراه
پرسش های تکمیلی		
	آیا به این دلیل کاهش ظرفیت داشته اید؟	
	آیا (به این واسطه) تعدیل نیرو داشته اید؟	
	کدام دستگاههای دولتی در این مدت بیشترین چالش را برایتان به وجود آورده اند؟	
	به واسطه همه گیری کرونا و تمهیدات اتخاذ شده برای مبارزه با این ویروس، چه مشکلاتی برای شما به وجود آمده است؟	
	علاوه بر مشکلاتی که در حال حاضر برایتان به وجود آمده، چه مشکلات دیگری فکر می کنید در ماههای آینده برایتان به وجود بیاید؟	
	درخواست شما از دولت و دستگاههای ذیربط در رابطه با مشکلاتی که بیان کردید چیست؟	

شمای کلی فرآیند پژوهش به شرح شکل ذیل می باشد:

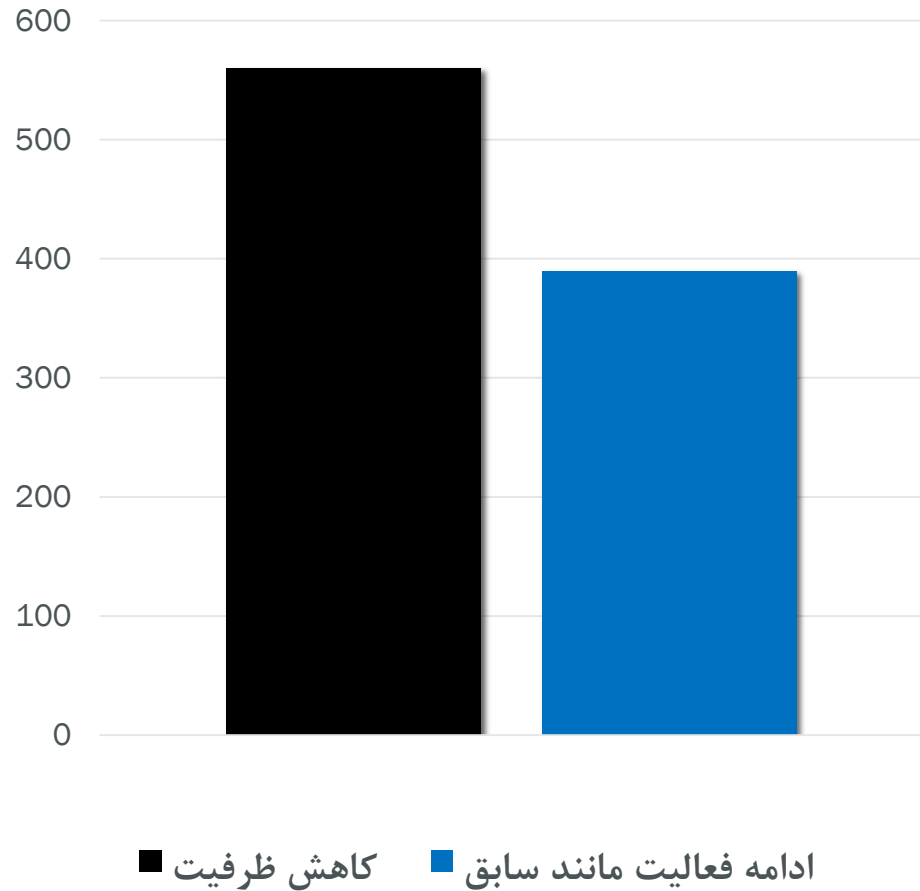

نمونه آماری

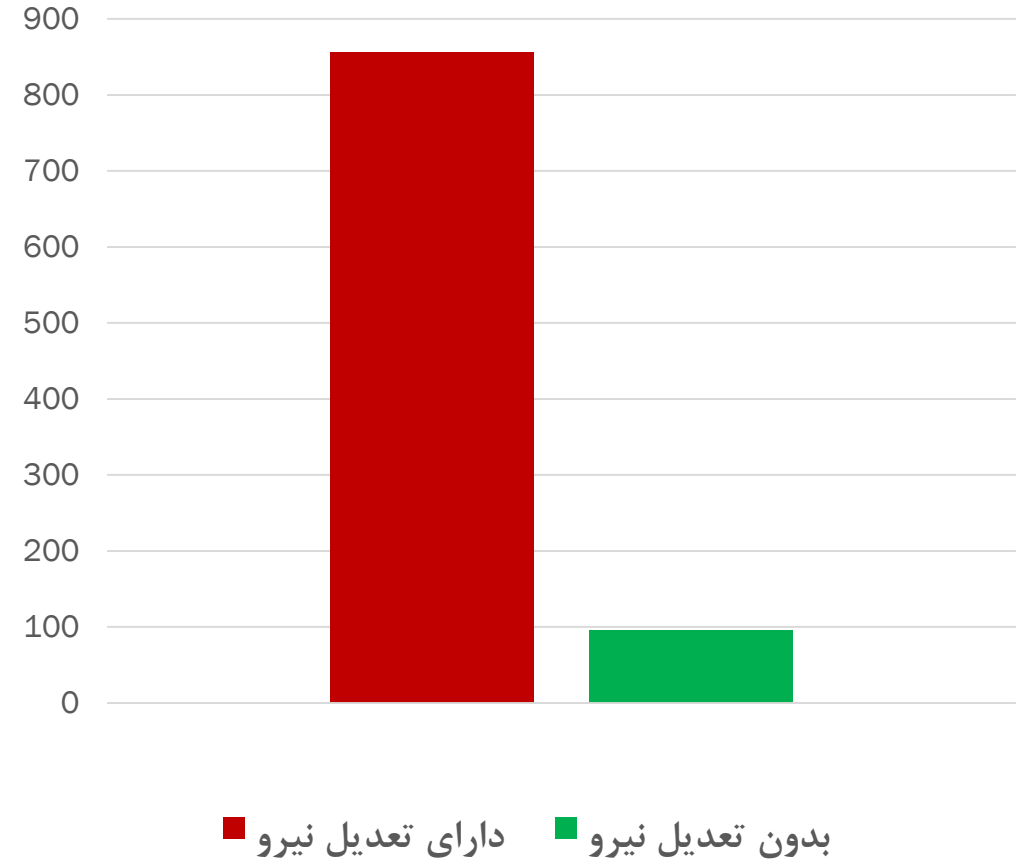
ابزار جمع-آوری اطلاعات مصاحبه تلفنی می-باشد. جامعه آماری در این پژوهش ۱۹ هزار بنگاه عضو اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران می-باشد. جهت برآورد و تعیین حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده شده است. بر این اساس از این تعداد با استفاده از روش کوکران و با دقت ۹۷٪ حجم نمونه آماری این تحقیق حداقل ۸۵۶ بنگاه برآورد شده است. جهت دستیابی به نمونه آماری مدنظر تعداد ۳۸۴۴ تماس خروجی تعریف و برقرار شد که از این تعداد با نرخ مشارکت تقریباً ۲۵ درصدی تعداد ۹۵۱ تماس پرسشنامه در بازه اسفند ۹۸ الی فروردین ۹۹ تکمیل گردید.

جمع بندی نتایج پرسش نامه ها

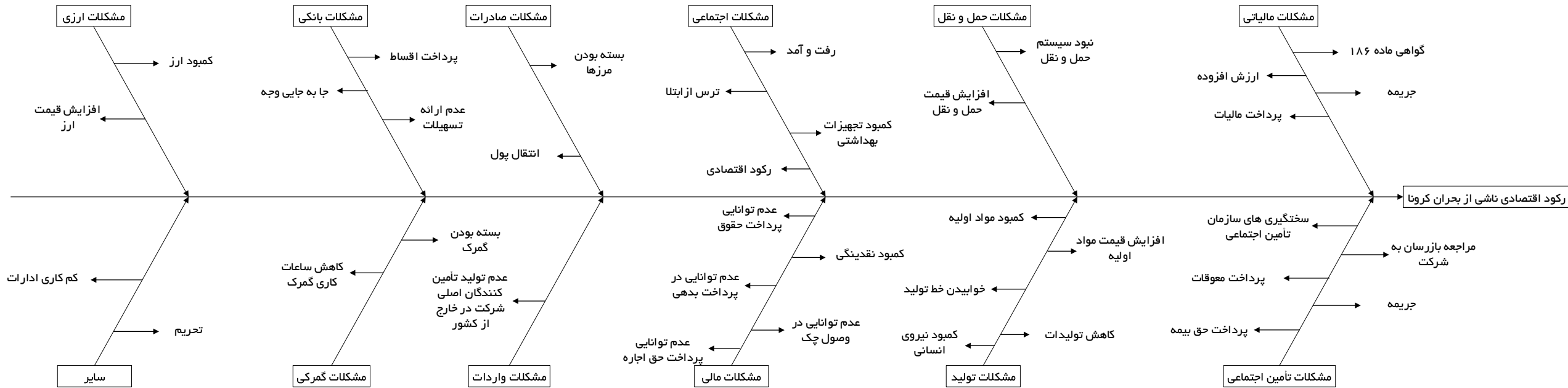
وضعیت ظرفیت تولید و ارائه خدمات

وضعیت تعدیل نیرو

جمع بندی نتایج پرسش نامه ها

پیش نویس بسته پیشنهادی:

- (۱) کاهش آسیب های ناشی از ویروس کرونا بر کسب و کارها
- (۲) جهش تولید

حوزه کسب و کار نوین

- با توجه به دستور ستاد مقابله با کرونا مبنی بر رعایت فاصله-گذاری اجتماعی، بسیاری از کسب و کارهای نوین و دانش بنیان ناچار به انجام دورکاری شده اند. متأسفانه ضعف پهنای باند، هزینه- بالای بسته-های اینترنت، قطعی-های مکرر و... آسیب-های جدی به این کسب و کارها وارد نموده است. از طرفی افزایش استفاده عموم مردم از اینترنت به مشکلات این بخش دامن میزند. لذا پیشنهاد می-گردد، زیرساخت-های لازم برای ارتقای سرعت، افزایش پهنای باند و تخفیفات قیمتی به مشترکین شرکتی مد نظر قرار گیرد.
- با توجه به درصد استفاده بالای مردم از اینترنت تلفن همراه در مقایسه با اینترنت ثابت و هزینه های بالای اینترنت تلفن همراه، کاهش تعرفه اینترنت تلفن همراه برای ارتقای سطح استفاده مشترکین از اینترنت فراهم آید.
- افزایش تعداد نیروهای دورکار برای کسب و کارهای مبتنی بر اینترنت باعث وجود مشکلاتی در گزارشات بازرسان تامین اجتماعی از تعداد نیروهای فعال کسب و کار در محل کار شده است، لذا خواهشمند است ترتیبی اتخاذ گردد تا مشکل عدم تطابق تعداد نیروهای اعلامی و حاضر در محل کار برای کسب و کارهای مبتنی بر اینترنت رفع گردد.
- با توجه به لزوم خرید آنلاین و عدم حضور بی مورد در اجتماعات و نیاز بسیاری از کسب و کارها به فروش اقلام خود، توصیه می-شود با تبلیغات رسانه-ای مناسب میزان آگاهی و تمایل مردم برای خرید آنلاین افزایش داده شود.
- دولت در همکاری با صدا و سیما امکان تبلیغات رایگان برای کسب و کارهای اینترنتی را فراهم نماید تا در این شرایط با جذب مخاطبین حداکثری به فضای کسب و کارهای اینترنتی، سهم این قبیل از کسب و کارها از اقتصاد کشور بطور را زیرساختی افزایش داد.

حوزه کسب و کار نوین

□ با توجه به افزایش میزان خرید آنلاین از فروشگاه‌های اینترنتی، بخشی از مشتریان این نوع کسب و کارها به دلایل متعدد از جمله ناآشنا بودن با فرآیند خرید اینترنتی و... توانایی استفاده از خدمت رمز دوم پویا را ندارند. لذا پیشنهاد می‌گردد در صورت امکان این خدمت به طور موقت لغو شده و یا شرایط فعال-سازی آن تسهیل گردد.

□ وزارت ارتباطات قصد دارد ضمن ارائه تسهیلات به استارت آپ ها از ایشان پشتیبانی کند، ولیکن همانطور که مشخص است در فضای کسب و کارهای نوآورانه و فناورانه با عنایت به نرخ شکست بالای این کسب و کارها ارائه تسهیلات به ایشان، مدل مناسبی از حمایت نمی باشد و ممکن است نه تنها به حمایت از ایشان ختم نشده بلکه آینده فعالیت اقتصادی ایشان را تحت الشعاع قرار داده و صرفاً تعداد بدهکاران بانکی را افزایش دهد. بنابراین پیشنهاد می‌گردد این تأمین مالی به طرق ذیل اتفاق افتد:

❖ در خصوص آندسته از فعالان اقتصادی که در شرایط رونق اقتصادی قرار دارند، دولت بانک ها را ملزم به تأمین مالی از طریق قراردادهای مضاربه نماید.

❖ در مورد شرکت هایی که تحت فشار رکود اقتصادی قرار دارند، دولت بانک ها را ملزم به تأمین مالی از طریق پیش خرید خدمات آتی این شرکت ها نماید.

حوزه کسب و کار نوین

- با توجه به رکود اقتصادی و محدودیت های اقتصادی سرمایه گذاران در کسب و کارهای نوین، و هزینه های روزافزون کسب و کارهای نوین، نیاز به تامین مالی فعالیت های نوآورانه این کسب و کارها بیش از پیش پررنگ گردیده است، لذا پیشنهاد میگردد در کنار تامین تسهیلات در قالب وام و معافیت ها برای این کسب و کارها، ترتیبی اتخاذ گردد تا علاوه بر حضور کسب و کارهای اینترنتی بزرگ در بازار سرمایه، شرکت های سرمایه گذاری جسورانه با حضور در بازار سرمایه و با جذب منابع مالی و سپس تزریق آن به کسب و کارهای نوین و نوپا، به تامین مالی انبوه فعالیت های نوآورانه اهتمام ورزند.
- همانطور که مشخص است، افزایش حجم تقاضای رخ داده، پایدار نبوده و پس از فروکش نمودن بحران کرونا تعدیل خواهد شد. بنابراین تأمین برخی تجهیزات از دیدگاه بلندمدت برای کسب و کارها توجیه پذیر نخواهد بود، لذا پیشنهاد می گردد دولت زیرساخت هایی را خریداری کرده و طی مدت زمان بحران کرونا با اتخاذ تدابیر حمایتی در اختیار ایشان قرار دهد یا اینکه شرایط اجاره تجهیزات از شرکت های ارائه کننده را تسهیل نماید.
- همانطور که مشخص است، در ساختارهای زنجیره تأمین برخی کسب و کارها با افزایش چشمگیر تقاضا و برخی دیگر با افت چشمگیر مواجه شده اند. به منظور متعادل سازی تأثیرات نوسان بازار و پیشگیری از بروز اختلالات ناشی از افت تقاضا در آینده، پیشنهاد می گردد نهادهای متولی اقدامات لازم در خصوص ایجاد کنسرسیوم ها را معمول دارند. به عنوان مثال در فروشگاه های آنلاین که با افزایش حجم تقاضا مواجه شده اند، بهتر است بجای توسعه تجهیزات انبارداری، طی همکاری کنسرسیومی از ظرفیت فروشگاه های سطح شهرها بهره ببرند. این امر مستلزم همکاری سازمان صمت و امور مالیاتی می باشد.

حوزه کسب و کار نوین

- رکود اقتصادی شرایط دشواری را پیش روی استارت آپ ها و شرکت های دانش بنیان قرار داده است. لذا پیشنهاد می گردد دولت، شرکت ها دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت را ملزم نماید که بخشی از منابع بودجه ۱۴۷۴ هزار میلیارد تومانی تخصیص داده شده را صرف فعالیت های نوآورانه و فناورانه در تعامل با استارت آپ ها و شرکت های دانش بنیان نماید. بدین طریق ضمن جلوگیری از ورشکستگی و تعدیل نیرو در اکوسیستم کسب و کار نوین، نرخ نفوذ نوآوری و فناوری در کسب و کارها توسعه خواهد یافت و اهداف اقتصاد دانش بنیان نیز محقق خواهد شد.
- با عنایت به ابلاغیه وزارت راه و شهرسازی مبنی بر لغو سفرها بدون کسر جریمه، بسیاری از کسب و کارهای گردشگری برای بازپرداخت وجوه مشتریانشان با مشکل سقف انتقال وجه بین بانکی مواجه شده اند. لذا تقاضا می-گردد تا در صورت امکان سقف انتقال وجه برای این گروه از کسب و کارها افزایش یابد.
- پیشنهاد می-گردد، شهرداری تهران مجوز استقرار و فعالیت شرکت-های استارت-آپی و دانش بنیان را در اماکن با کاربری مسکونی برای مدت طولانی و حداقل یکسال ابلاغ نماید.

□ برقراری حداکثر مدت تقسیط موضوع ماده ۱۶۷ قانون مالیات های مستقیم، حسب درخواست فعالان اقتصادی.

□ تمدید مواعد مقرر در مواد ۸۶ و ۱۰۰ و ۱۱۰ قانون مالیات های مستقیم موضوع تسلیم اظهارنامه های مالیاتی حقوق و عملکرد و همچنین گزارشات موضوع مواد ۱۶۹ مکرر و ۲۷۲ قانون مذکور و همچنین اظهارنامه مالیاتی موضوع ماده ۲۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده به مدت شش ماه، توام با قطع مرور زمان از تعلق جرایم موضوعه. مقتضی است در صورت تصویب این درخواست ، مواعد رسیدگی مالیاتی مربوطه نیز حسب مورد به مدت شش ماه نیز تمدید گرد.

□ تمدید مهلت مقرر در بخشنامه ۱۰۰/۹۸/۲۰۰ مورخ ۱۳/۱۲/۱۳۹۸ موضوع بخشودگی جرایم مالیاتی تا پایان شهریور ۱۳۹۹.

□ تمدید سررسید اقساط و سایر تعهدات بدهی قطعی مالیاتی مودیان در سال ۱۳۹۹، به مدت شش ماه توام با عدم تعلق جرایم تاخیر.

□ تدوین الحاقیه آیین نامه اجرایی ماده ۱۶۵ قانون مالیات های مستقیم، جهت برخورداری فعالان اقتصادی آسیب دیده از اپیدمی کرونا، از تسهیلات موضوع ماده مزبور، با رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار.

□ کاهش نرخ مالیات بر ارزش افزوده برای خرید محصولات تولیدی ایرانی به نرخ ۵ درصد به منظور تحریک تقاضا.

- اصلاح عبارت (سازمان امور مالیاتی) در متن بندهای ۱ و ۳ و تبصره ۲ ماده ۲۴۴ قانون مالیات های مستقیم به (وزارت امور اقتصادی و دارایی) به منظور استقلال تشکیلات هیات های حل اختلاف مالیاتی از سازمان امور مالیاتی.
- تسریع در پروژه تنقیح مقررات مالیاتی با رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار.
- صدور بخشنامه مالیاتی، با موضوع الزام به رعایت ماده ۲۴۸ قانون مالیات های مستقیم در قبال صدور آراء هیات های حل اختلاف مالیاتی، توأم با تعیین ضمانت اجرایی موضوعه، با رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار.
- ایجاد ساز و کار تشکیل جلسات هیات های حل اختلاف مالیاتی با بهره از امکانات دورکاری در فضای مجازی در رعایت فاصله گذاری اجتماعی
- معافیت واردات تجهیزات و ادوات بهداشتی مقابله با کرونا از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده
- کاهش نرخ موضوع مواد ۱۰۵ و ۱۳۱ قانون مالیات های مستقیم برای عملکرد سال ۱۳۹۹
- تعویق اجرای حکم ماده ۱۸۶ قانون مالیات های مستقیم تا پایان خردادماه سال ۱۳۹۹

□ در خصوص اسناد اعتباری داخلی بانک های کشور با تاریخ سررسید اسفند سال ۹۸، فروردین و اردیبهشت ۹۹ ضروری است بدون نیاز به مراجعه سیستم بانکی، سررسید این اسناد برای مدت سه ماه از تاریخ سررسید به تعویق افتد.

□ وفق مقررات فعلی بانک مرکزی، پس از تخصیص ارز، حداکثر زمان جهت تأمین وجه ریالی ارز تخصیص شده توسط شرکت ها و انجام امور مربوطه بابت خرید ارز توسط بانک عامل، یک ماه می باشد، با توجه به شرایط فعلی و فعالیت حداقل بانک ها در این ایام پیشنهاد می گردد این بازه زمانی به دو ماه افزایش یابد.

□ بر اساس مفاد نامه عمومی ۴۵۱۸۶۹/۹۷ مورخ ۱۸/۱۲/۱۳۹۷ ابلاغی به شبکه بانکی کشور، مهلت ارائه اسناد حمل حواله های ارزی برای واحدهای تجاری به مدت ۶ ماه و برای واحدهای تولیدی به مدت ۹ ماه از تاریخ صدور حواله ارزی بوده و در صورتی که اسناد حمل حواله های ارزی، پس از مهلت مقرر فوق الذکر به بانک ها ارائه گردد، پذیرش اسناد مربوطه، منوط به پرداخت مابه تفاوت نرخ ارز مترتب از تاریخ تأمین ارز تا زمان ارائه اسناد حمل می باشد. با توجه به شرایط فعلی و محدودیت های ایجاد شده در حوزه حمل و نقل و همچنین تجارت بین الملل، در شرایط فعلی، مهلت اشاره به میزان طول دوره بحرانی کرونا به علاوه ۲ ماه تمدید گردید.

حوزه امور بانکی

□ در خصوص بازگشت ارز حاصل از صادرات و رفع تعهد ارزی که ۶ ماه می باشد، مهلت مقرر به مدت طول دوره بحران کرونا به علاوه ۲ ماه تمدید گردد.

□ پرداخت اقساط کلیه تسهیلات و تعهدات ریالی شرکت های تولیدی و مشاغل آسیب دیده بدون اخذ جریمه تا عادی شدن شرایط تمدید گردیده و بخشی از سود مقرر بانکی توسط دولت تأمین گردد. (سهم دولت ۳ الی ۶ درصد و مابقی سود به عهده متعهد قرار گیرد)

❖ ضمناً، علاوه بر تسهیلات استفاده شده از سیستم بانکی، مؤسسات اعتباری و لیزینگ ها نیز مشمول شرایط فوق باشند.

□ ضرورت تخصیص به موقع ارز برای تأمین مواد اولیه، ماشین آلات و قطعات مورد نیاز واحدهای تولیدی در حداقل زمان و حذف تشریفات زاید.

□ سررسید کلیه چک های صادره در بازه زمانی اسفند ۹۸ تا پایان خرداد ۹۹ به طور خودکار به مدت ۱۲۰ روز تمدید گردد. بدیهی است این امر از بروز بی نظمی و آشفتگی ناشی از عدم وصول چک ها جلوگیری خواهد کرد.

حوزه امور بانکی

- مکلف نمودن بانک ها به اعطای تسهیلات خرید دین حداقل به میزان حداقل ۵۰ درصد از اسناد نکول شده تجار و فعالان اقتصادی آسیب دیده در قبال سایر وثایق و با حداقل تشریفات بانکی و در اسرع وقت.
- با توجه به کاهش فعالیت واحدهای صنعتی و احتمال تعدیل یا اخراج کارکنان به منظور حمایت از اشتغال این قبیل واحدها، تسهیلات بانکی ویژه ای به عنوان تأمین سرمایه در گردش اضافی به میزان حقوق شش ماهه کارکنان به این واحدها تعلق گیرد.
- با توجه به نامگذاری جهش تولید در سال جاری، تسهیلات ویژه ای برای راه اندازی واحدهای جدید بنگاههای فعال تولیدی در حوزه کشاورزی و صنایع تبدیلی، تجهیزات پزشکی، دارویی و بهداشتی و درمانی به منظور تأمین ماشین آلات با اقساط بلند مدت (۵ ساله) و نرخ سود ترجیحی (حداکثر ۱۵ درصد) تعلق پذیرد.
- حذف شرایط زاید بانک ها در اعطای تسهیلات بانکی از قبیل حفظ معدل موجودی، انسداد وجه در حساب ها یا لزوم سپرده گذاری برای دریافت تسهیلات بانکی که موجب محدودیت نقدینگی برای فعالان اقتصادی می باشد.

□ با توجه به تصویب و ابلاغ اعطای تسهیلات ۷۵ هزار میلیارد تومانی مشوق های کسب و کار توسط دولت برای کمک به اصنافی که از نیروی تخصصی بهره مند بوده و در وضعیت بحرانی کنونی نیاز به حفظ منابع انسانی خود دارند ضروری است بنگاه های تولیدی کوچک و متوسط، شرکت های مهندسی مشاور و خدمات فنی مهندسی نیز مشمول استفاده از این تسهیلات برای تأمین حقوق کارکنان و حفظ منابع انسانی موجود خود باشند.

حوزه تأمین اجتماعی

□ سازمان تأمین اجتماعی اقدام به صدور بخشنامه ای به شماره ۱۴۷۷۴/۹۸/۱۰۰۰ مورخ ۲۶/۱۲/۱۳۹۸ با موضوع: «امهال حق بیمه اسفند ماه، فروردین و اردیبهشت ماه سهم کارفرما برای فعالیت ها و کارگاههای مشمول عناوین ده گانه» نموده است. عناوین ده گانه شامل صنوفی می شود که براساس پروتکل های ابلاغی ستاد ملی مبارزه با کرونا در ماه های مذکور تعطیل گردیده اند. ضروری است به منظور جلوگیری از بیکارشدن طیف وسیعی از شاغلین و تعطیلی بنگاه های کوچک و متوسط، تسهیلات بخشنامه مذکور به سایر بنگاه ها تسری یابد.

□ استانداردسازی حق بیمه قراردادهای پیمانکاری: ضرایب اعمالی برای محاسبه حق بیمه قراردادهای پیمانکاری براساس ماده «۴۱» قانون تأمین اجتماعی، مربوط به مصوبه ۲۴/۱/۱۳۷۰ شورای عالی تأمین اجتماعی است. بخشنامه های متعدد در این خصوص و اعمال سلیقه مجریان امر باعث شده عمدتاً مطالبه حق بیمه خارج از استانداردهای معمول اجرا شود، لذا ضروری است بخشنامه های سازمان در این زمینه به نحوی ساده و شفاف صادر شود که در اجرا، پیمانکاران با واحدهای اجرایی دچار تناقض و اعمال سلیقه شخصی نگردند، و از ابتدای کار از هزینه حق بیمه قرارداد مطلع باشند.

حوزه تأمین اجتماعی

□ اصلاح ترکیب هیأت های تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی: اکثریت اعضاء هیات ها از شاغلین سازمان تأمین اجتماعی تعیین می گردند که ناقض روح بی طرفی هیأت می باشد، در نتیجه آرا ناعادلانه ای صادر می گردد که باعث افزایش و انباشت دعاوی در دیوان عدالت اداری شده است، لذا پیشنهاد می گردد نمایندگان وزیر و شورای عالی (هیأت امناء) از بین افراد غیر سازمانی و مطلع و بعضاً با معرفی از سوی اتاق بازرگانی انتخاب شوند.

□ محاسبه حق بیمه بابت سند افتتاحیه: به استناد مفاد مصوبه ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی و بند «۴» نامه شماره ۵۰۴۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳۱ معاون اول محترم رئیس جمهور: «بازرسی مندرجات دفاتر قانونی صرفاً درباره یکسال قبل از ارائه آخرین لیست ارسالی کارفرمایان مجاز است.»

❖ گزارشات حاکی از آنست که مؤسسه حسابرسی سازمان تأمین اقدام به درج مبالغ سند افتتاحیه که نقل از رویدادهای مالی سالهای قبل بوده و ارتباطی به سال مورد بازرسی نداشته، در ستونهای مشمول کسر حق بیمه مینماید و سازمان تأمین اجتماعی نیز از ارقام مذکور حق بیمه مطالبه می نماید. این در حالی است که ارقام مربوط به بازه زمانی خارج از دوره رسیدگی می باشد.

- نحوه تشخیص پیمانکاران: سازمان تأمین اجتماعی کلیه فاکتورهای صادره فعالان اقتصادی که به فروش کالا و خدمات اشتغال دارند را به عنوان کار پیمانکاری تلقی نموده و آنان را مشمول ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی می نماید. در حالیکه ماده «۳۸» مقاطعه کاران را مورد خطاب قرار داده ، یعنی افرادی که شغل آنان صرفاً پیمانکاری است و نه انعقاد هر قرارداد از سوی هر فعال اقتصادی. این استنباط نادرست و تعمیم مشاغل پیمانکاری مشمول ماده «۳۸» به انواع پیمانها، مشکلات فراوانی برای فعالان اقتصادی به خصوص تولیدکنندگان کالا و خدمات فراهم آورده است.
- معافیت تجهیزات وارداتی از پرداخت حق بیمه: به استناد بند ۳-۴ بخشنامه ۱۴ درآمد، مبلغ تخصیص یافته به خرید تجهیزات وارداتی در قراردادهای پیمانکاری از پرداخت حق بیمه معاف است. سازمان تأمین اجتماعی درخصوص مستندات قابل ارائه پیمانکار در این خصوص بسیار سختگیرانه عمل می نماید. لذا به منظور تسهیل در امور کارفرمایان با سازمان تأمین اجتماعی، ضروری است تأیید و اگذارنده کار و تفکیک مبلغ تخصیص یافته به خرید خارجی مورد پذیرش سازمان قرار گیرد.

- در سنوات اخیر فارغ التحصیلان زن در رشته مهندسی و رشته های مرتبط با فعالیت های مهندسی رو به افزایش بوده و در نتیجه حضور خانم ها و سایر افراد متخصص در مشاغلی مرتبط با فعالیت های پیمانکاری نیز قابل توجه شده است ولی متأسفانه برخی از کارشناسان شعب مختلف در هنگام صدور مفاصاحساب، مبالغ پرداختی بابت کارکنان زن و بعضی از افراد شاغل را به تشخیص خود نمی پذیرند و حق بیمه پرداخت شده بابت آنان را در محاسبات لحاظ نمی نمایند.
- حذف بند الف از ماده «۱» آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور ضروری است.
- عدم اجرای صحیح قانون بیمه های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب (۹/۸/۱۳۸۶) توسط سازمان تأمین اجتماعی: به موجب بند «۲» ماده «۲» قانون مذکور «در مورد آن دسته از کارهای ساختمانی مشمول این قانون که انجام آنها از طریق انعقاد پیمان به پیمانکار واگذار می شود حق بیمه کارگران براساس ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی وصول خواهد شد.» بنابراین وجوه دریافتی مالک به هنگام اخذ پروانه ساختمان بابت حق بیمه کارگران ساختمانی که انجام عملیات را به پیمانکار واگذار و ماده ۳۸ قانون را نیز رعایت می نماید، باید استرداد گردد. متأسفانه سازمان تأمین اجتماعی علیرغم صراحت قانون، در اینگونه موارد نسبت به استرداد مبلغ دریافتی از مالک سرپیچی نموده و در نتیجه به طور مضاعف حق بیمه کارگران ساختمانی را دریافت می نماید.

- سقف زمانی برای شکایات کارگران حداکثر برای ۳ سال باشد و قبل از آن مشمول مرور زمان گردد. در قانون کار مصوب سال ۶۹ مرور زمان جهت طرح دعاوی مزایای قانونی ناشی از حقوق مندرج در قانون مذکور در مراجع حل اختلافات ادارات کار لحاظ نشده است. این موضوع نه تنها مشکلات عدیده ای را برای کارفرمایان ایجاد نموده بلکه باعث انباشت پرونده ها که براساس شکایت کارگران در ادارت کار و دیوان عدالت اداری تشکیل شده، نیز گردیده است.
- نقص مصوبه ۲۰۱۹۱/ت هـ مورخ ۲۴/۲/۱۳۹۸ هیأت محترم وزیران درخصوص بخشودگی جرائم: براساس مصوبه مذکور و بخشنامه سازمان تأمین اجتماعی، کارفرمایان واجد شرایط از تاریخ ۱۳/۳/۱۳۹۸ به مدت سه ماه یعنی لغایت ۱۳/۳/۱۳۹۸ مهلت داشتند که تقاضای تقسیط خود را برای بهره مندی از تسهیلات مصوبه مذکور ثبت دبیرخانه های شعب سازمان نمایند. مدیرعامل محترم سازمان تأمین اجتماعی طی بخشنامه شماره ۱۰۰۰/۹۸/۱۲۶۴۳ مورخ ۱۷/۱۰/۱۳۹۸ با استناد به ماده (۲۴) قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» مصوب ۱۳/۲/۱۳۹۸، به واحدهای اجرایی خود اعلام نموده که به درخواستهای دریافتی از تاریخ ۵/۴/۱۳۹۸ لغایت ۱۳/۶/۱۳۹۸ ترتیب اثر ندهند. لذا ضروری است ترتیبی اتخاذ گردد، سقف زمان، تاریخ ۱۳/۶/۱۳۹۸ در نظر گرفته شود.

□ شرایط تقسیط در واحدهای اجرائیات سازمان تأمین اجتماعی: در اجرای ماده «۴۶» قانون تأمین اجتماعی و اصلاحات بعدی مبنی بر تقسیط بدهی کارفرمایان و افزایش تعداد اقساط و سقف اختیارات ادارات کل، واحدهای اجرائیات شعب به هنگام تقسیط بدهی های معوق، تقاضای وثیقه ملکی و یا ضمانتنامه های بانکی می نمایند. این موضوع تبدیل به یک مانع بزرگ برای کارفرمایان گردیده است که نتوانند از حقوق قانونی خود مندرج در ماده «۴۶» قانون یاد شده بهره مند شوند.

صدور مفاصا حساب مقطعی: به منظور رعایت کامل مفاد ماده (۳۸) قانون تأمین اجتماعی و بهره مندی متقابل پیمانکاران از مزایای پیش بینی شده در این قانون، شایسته است ترتیبی اتخاذ گردد تا سازمان تأمین اجتماعی مطابق ماده (۳۸) قانون یاد شده، در مورد پیمانکارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت میکنند، معادل حق بیمه های پرداخت شده را از مبالغ سپرده های موجود نزد کارفرمایان آزاد و به پیمانکار پرداخت نمایند.

- تداوم محدودیت و کندی روند تأمین و انتقال ارز کالاهای اساسی مورد نیاز صنعت دام و طیور کشور طی ماه های اخیر باعث کمبود اقلام مورد اشاره در بازار گردیده است. در حالیکه بیش از ۲/۴ میلیون تن نهاده های دامی در مبادی ورودی کشور در انتظار تخصیص ارز می باشند. عمده این اقلام با اعتبار تجاری بازرگانان ایرانی نزد فروشندگان خارجی تأمین شده است ولیکن در بنادر کشور در شرایط فساد احتمالی قرار گرفته و روزانه متحمل هزینه های دموراث و انبارداری شده اند. لذا پیشنهاد می نماید به منظور تسریع در ترخیص مواد اولیه و کالاهای اساسی رسوبی در بنادر، بند ۵ مصوبه شماره ۷/۱۹ مورخ ۲۴/۴/۱۳۹۸ ستاد مقابله با تحریم شورای امنیت ملی (ابلاغ طی شماره ۲۶۴۵۹۷ مورخ ۱۳/۶/۱۳۹۸) عبارت «ترخیص کالاهای در صف تأمین ارز بانکی» به عبارت «ترخیص کالای در صف تخصیص ارز بانکی» اصلاح شود.
- ایجاد مکانیزم تأمین مواد اولیه و خوراک مورد نیاز صنایع پایین دستی از جمله صنایع پایین دستی فولاد از طریق فولاد مبارکه، صنایع پایین دستی پوشاک و کفش و صنایع رنگ و پلاستیک از طریق پتروشیمی-ها و نیز پالایشگاه ها بصورت خریدهای اعتباری سه و شش ماهه.
- بنگاه های فعال بخش خصوصی در حوزه صنعت برق مطالبات مالی معوقه قابل ملاحظه ای از وزارت نیرو و شرکت های تابعه و توانیر دارند که موجب نگرانی جدی و بروز بحران ورشکستگی و تعطیلی سازندگان و پیمانکاران صنعت برق شده است، به طوریکه بحران ناشی از این روند می تواند ابعاد اجتماعی گسترده ای در بین کارگران و کارکنان شرکت ها که عمدتاً حقوق و دستمزد چندین ماه خود را دریافت نکرده اند، ایجاد کند.

سایر پیشنهادات

- نظام حقوقی و قراردادی در صنایعی نظیر برق، آب و ... به نحوی تدوین شده است که تمامی ریسک های قرارداد به طور یک جانبه به پیمانکاران و تولیدکنندگان تجهیزات طرف قرارداد با شرکت های تابعه و وزارت نیرو تحمیل می شود، در حالی که برای تأخیر در انجام تعهدات هیچگونه خسارتی در نظر گرفته نمی شود لذا مقتضی است با کسب نظر از تشکل های ذیربط و اصلاح قرارداد تیپ، شرایط مذکور در قراردادها، تعدیل و تمامی ریسک ها در قراردادها پیش بینی شده و به نسبت منصفانه ای بین طرفین تسهیم شود.
- ضرورت ایجاد سیستم آفلاین گمرکات به منظور امکان ادامه کار و فعالیت در زمان قطعی سیستم و قطعی مکرر APL.
- بازنگری در سهمیه ورود موقت مواد اولیه مورد نیاز واحدهای تولیدی.
- ضرورت تفکیک پروسه ترخیص و ایجاد مسیر ویژه برای کالاهای فسادپذیر از جمله مواد غذایی و میوه و تره بار، دارو و نیز تجهیزات پزشکی و مواد بهداشتی و ضدعفونی.
- ضرورت رفع عاجل مشکل تعیین ارزش کالاهای صادراتی با توجه به الزام بازگشت ارز به سامانه نیما و نیز روند سریع تغییرات قیمت های جهانی.

- بانک های عامل علی رغم ثبت سفارش در سیستم EPL، کسری تخلیه در گمرکات را نپذیرفته و با بی توجهی نسبت به ابلاغیه شماره ۸۹۴۱۷۳/۹۸ مورخ ۸/۷/۱۳۹۸ گمرک ایران، نسبت به رفع تعهد ارزی اقدام نمی کنند.
- عدم هماهنگی و انطباق فنی سامانه جامع تجارت و سامانه جامع امور گمرکی مشکلات فراوانی در سر راه ترخیص مواد اولیه و واسطه ای مورد نیاز کارخانجات تولیدی ایجاد کرده است، لذا ضروری است سریعاً در خصوص رفع این مشکل اقدام گردد.
- با توجه به زمان بر بودن اخذ مجوزهای لازم جهت ترخیص مواد اولیه مورد نیاز کارخانجات و به منظور جلوگیری از توقف خطوط تولید، پیشنهاد می گردد قسمتی از محموله مواد اولیه رسوبی در گمرکات تا اخذ کامل مجوزها، در اختیار تولیدکننده قرار گیرد.
- با توجه به مشکلات ناشی از تحریم ها و محدودیت های ارزی و نیز محدودیت های ورود ماشین آلات راه سازی و ساختمانی و نیز کمبود موارد یاد شده و نیز عدم امکان مرجوع نمودن ماشین آلاتی که برای اجرای پروژه ها به صورت ورود موقت (RTI) به کشور وارد شده اند و به دلایل مختلف در گمرکات رسوب کرده اند، تسهیلات ویژه ای برای ترخیص قطعی و یا نگهداری آن ها در مناطق ویژه در نظر گرفته شود.

- کالاهای مشابه از یک کارخانه تولیدکننده در هر بار واردات، بنا به مقررات مؤسسه استاندارد میبایست تمام سیکل تعیین ماهیت را طی کنند که این امر جز اتلاف وقت، ایجاد هزینه زاید و طولانی شدن سیکل ترخیص نتیجه دیگری ندارد.
- روش دریافت هزینه صدور، تمدید و ویرایش شناسه بهداشتی (IRC) کالاهای سلامت محور براساس مصوبه شماره ۹۸۱۴۴/۹۵۵ مورخ ۲۸/۱۰/۱۳۹۸ سازمان غذا و دارو به گونه ای تغییر یافته که موجب جهش چند برابری هزینه های مربوطه شده است، لذا به منظور جلوگیری از افزایش هزینه ها و حذف بازارهای غیر رسمی و قاچاق برای کالاهای سلامت محور، ضروری است شرایط به روال معمول قبل از صدور بخشنامه تغییر کند.
- رسیدگی به پرونده های مربوط به وصول مطالبات اشخاص یا بانک ها علیه بنگاه های اقتصادی و بخصوص تولیدکنندگان در دادگاه ها حداقل به مدت سه ماه به تعویق افتد.